

Czwartek, 27 października 2016 r.

P8_TA(2016)0422

Sytuacja w północnym Iraku i Mosulu

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 27 października 2016 r. w sprawie sytuacji w północnym Iraku i Mosulu (2016/2956(RSP))

(2018/C 215/29)

Parlament Europejski,

- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 27 lutego 2014 r. w sprawie sytuacji w Iraku⁽¹⁾, z dnia 18 września 2014 r. w sprawie sytuacji w Iraku i Syrii oraz ofensywy Państwa Islamskiego, w tym prześladowań mniejszości⁽²⁾, z dnia 12 lutego 2015 r. w sprawie kryzysu humanitarnego w Iraku i Syrii, w szczególności w kontekście Państwa Islamskiego⁽³⁾, z dnia 12 marca 2015 r. w sprawie ostatnich ataków i uprowadzeń dokonanych przez Państwo Islamskie/Daisz na Bliskim Wschodzie, zwłaszcza wobec Asyryjczyków⁽⁴⁾, oraz z dnia 4 lutego 2016 r. w sprawie systematycznego masowego mordowania mniejszości religijnych przez tzw. „ISIS/Daisz”⁽⁵⁾,
- uwzględniając konkluzje Rady z dnia 23 maja 2016 r. w sprawie regionalnej strategii UE dotyczącej Syrii i Iraku oraz zagrożeń ze strony Daisz, z dnia 14 grudnia 2015 r. w sprawie Iraku, z dnia 16 marca 2015 r. w sprawie regionalnej strategii UE dotyczącej Syrii i Iraku oraz zagrożeń ze strony ISIL/Daisz, z dnia 20 października 2014 r. w sprawie kryzysu związanego z ISIL/Daisz w Syrii i Iraku, z dnia 30 sierpnia 2014 r. w sprawie Iraku i Syrii, z dnia 14 kwietnia 2014 r. i 12 października 2015 r. w sprawie Syrii oraz z dnia 15 sierpnia 2014 r. w sprawie Iraku,
- uwzględniając oświadczenia wiceprzewodniczącej Komisji / wysokiej przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa w sprawie Iraku i Syrii,
- uwzględniając rezolucję nr 2091 (2016) w sprawie zagranicznych bojowników w Syrii i Iraku, przyjętą przez Zgromadzenie Parlamentarne Rady Europy w dniu 27 stycznia 2016 r.,
- uwzględniając posiedzenie ministerialne poświęcone stabilizacji sytuacji w Mosulu, na którym spotkały się 22 kraje, ONZ, UE oraz Liga Arabska pod wspólnym przewodnictwem Francji i Iraku, a które odbyło się w Paryżu w dniu 20 października 2016 r. w celu sporządzenia planu ochrony ludności cywilnej, rozdziału pomocy, a także zajęcia się kwestiami zarządzania obszarami wyzwolonymi z rąk ISIS/Daisz,
- uwzględniając Rzymski Statut Międzynarodowego Trybunału Karnego z 1998 r. i zawarte w nim postanowienia o jurysdykcji w odniesieniu do ludobójstwa, zbrodni przeciwko ludzkości, zbrodni wojennych i zbrodni agresji,
- uwzględniając Kartę Narodów Zjednoczonych,
- uwzględniając art. 123 ust. 2 i 4 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że armia iracka przy wsparciu światowej koalicji przeciwko ISIS/Daisz, oddziałów Peshmergów Regionalnego Rządu Kurdystanu oraz sił powszechnej mobilizacji rozpoczęła operację wyzwolenia z rąk ISIS/Daisz Mosulu, czyli drugiego co do wielkości miasta w Iraku, a także wielu miast i wsi położonych w tzw. korytarzu mosulskim;
- B. mając na uwadze, że ISIS/Daisz narzucił w Mosulu drakońskie prawa; mając na uwadze, że mieszkańcy, którym udało się uciec, opowiadają o ludziach umierających z głodu i rozpaczliwie oczekujących wyzwolenia;

⁽¹⁾ Teksty przyjęte, P7_TA(2014)0171.

⁽²⁾ Dz.U. C 234 z 28.6.2016, s. 25.

⁽³⁾ Dz.U. C 310 z 25.8.2016, s. 35.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 316 z 30.8.2016, s. 113.

⁽⁵⁾ Teksty przyjęte, P8_TA(2016)0051.

Czwartek, 27 października 2016 r.

- C. mając na uwadze, że równina Niniwy, Tal Afar i Sindżar, a także cały ten region to odwieczna ojczyzna chrześcijan (Chaldejczyków, syrokatolików i Asyryjczyków), jazydów, arabskich sunnitów i szyitów, Kurdów, Szabaków, Turkmenów, jarsanitów i sabejskich mandejczyków oraz innych wspólnot, które od stuleci zamieszkiwały ten obszar w duchu powszechnego pluralizmu, stabilności i współpracy między społecznościami mimo okresów zewnętrznej przemocy i prześladowań, aż do początku tego wieku i zajęcia znacznej części regionu przez ISIS/Daisz w 2014 r.;
- D. mając na uwadze, że Mosul to wieloetniczne miasto, w którym będący większością arabscy sunnici pokojowo współżyją z Chaldejczykami, syrokatolikami, Asyryjczykami, Kurdami, jazydami, Szabakami, jarsanitami i Turkmenami (szyitami i sunnitami); mając na uwadze, że historycznie również obszary wokół miasta charakteryzuje różnorodność etniczna i religijna: równinę Niniwy zamieszkiwały skupiska chrześcijan, w okolicach gór Sindżar mieszkali jazydzi, a w Tall Afarze – turkmeńscy muzułmanie; mając na uwadze, że liczba chrześcijan w Iraku wynosiła w 2003 r. ponad 1,5 mln osób, ale od tamtej pory spadła do 200–350 tys. osób, z których wiele żyje dziś w ubóstwie; mając na uwadze, że obecność chrześcijan i innych mniejszości w Iraku miała tradycyjnie duże znaczenie społeczne, ponieważ wnosili oni istotny wkład w stabilność polityczną, a także mając na uwadze, że zniknięcie tych mniejszości z regionu będzie prowadzić do dalszej destabilizacji;
- E. mając na uwadze, że w dniu 4 lutego 2016 r. Parlament Europejski uznał, iż ISIS/Daisz dopuszcza się ludobójstwa na chrześcijanach, jazydach i innych mniejszościach wyznaniowych i etnicznych, a następnie również Rada Europy, Departament Stanu USA, Kongres USA, parlament Zjednoczonego Królestwa, parlament Australii oraz inne państwa i instytucje uznały, że okrucieństwa ISIS/Daisz przeciwko mniejszościom religijnym i etnicznym w Iraku obejmują zbrodnie wojenne, zbrodnie przeciwko ludzkości i ludobójstwo;
- F. mając na uwadze, że zdaniem Biura Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców (UNHCR) od 2014 r. z powodu wojny wysiedlonych zostało około 3,3 mln Irakijczyków, a ponad 1,5 mln osób stoi wobec bezpośredniej groźby wysiedlenia z Mosulu w wyniku operacji odbijania tego obszaru;
- G. mając na uwadze, że UNHCR otworzyło pięć obozów i może przyjąć 45 tys. osób uciekających z Mosulu i okolic, a planuje otworenie w najbliższych tygodniach w sumie jedenastu obozów dla 120 tys. osób, pod warunkiem że możliwe będzie znalezienie bezpiecznych obszarów z dala od linii frontu; mając na uwadze, że do budżetu UNHCR na działania wokół Mosulu przekazano jak dotąd nieco ponad 38 % przewidzianych środków; mając na uwadze, że środki finansowe potrzebne są nie tylko na przygotowania, ale również do zajęcia się problemem powszechnych przesiedleń, który może utrzymywać się przez całą zimę;
- H. mając na uwadze, że wszystkim osobom zmuszonym do opuszczenia domów lub przymusowo wysiedlonym należy zapewnić niezbędne warunki bezpieczeństwa, by osoby te mogły jak najszybciej skorzystać z prawa do powrotu;
- I. mając na uwadze, że w dniu 18 października 2016 r. w Brukseli po raz drugi zebrała się Rada Współpracy działająca na podstawie umowy o partnerstwie i współpracy między UE a Irakiem (UPIW), aby omówić najbardziej palące kwestie humanitarne i stabilizacyjne; mając na uwadze, że do tej pory UE przekazała Irakowi pomoc humanitarną na kwotę 134 mln EUR, w tym 50 mln dla Mosulu;
- J. mając na uwadze, że należy zapewnić bezpieczeństwo wszystkim społecznościom, w tym Chaldejczykom, syrokatolikom i Asyryjczykom oraz innym zagrożonym wspólnotom na równinie Niniwy;
- K. mając na uwadze, że art. 2 konstytucji Iraku „gwarantuje pełne religijne prawa wszystkich obywateli do wolności wyznania i praktykowania religii”;
- L. mając na uwadze, że art. 125 konstytucji Iraku gwarantuje „administracyjne, polityczne, kulturalne i edukacyjne prawa poszczególnym narodowościom, takim jak Turkmeni, Chaldejczycy i Asyryjczycy, a także wszystkim innym grupom społecznym”; mając na uwadze, że iracki premier Hajdar al-Abadi oświadczył w dniu 15 kwietnia 2015 r.: „Jeśli nie przeprowadzimy decentralizacji, dojdzie do rozpadu kraju. Według mnie nie ma ograniczeń dla decentralizacji”;

Czwartek, 27 października 2016 r.

M. mając na uwadze, że maksymalna autonomia i ochrona bezpieczeństwa społeczności żyjących na równinie Niniwy, w Tal Afarze i Sindżarze w ramach federalnej Republiki Iraku oznaczałaby przywrócenie i ochronę podstawowych praw człowieka, w tym praw własności, dla pierwotnych mieszkańców tego regionu;

1. zdecydowanie popiera rozpoczętą w Iraku operację uwalniania Mosulu z rąk ISIS/Daisz; postrzega tę operację jako decydujący element prowadzonych obecnie światowych działań zmierzających do trwałego pokonania ISIS/Daisz; ufa, że Irak zwycięży w tej walce ze wspólnym wrogiem oraz uwolni Mosul i inne części kraju od obecności ISIS/Daisz;

2. ponownie wyraża pełne poparcie dla niezależności, integralności terytorialnej i suwerenności Iraku oraz jego prawa do podejmowania działań niezbędnych do ich ochrony;

3. wyraża zaniepokojenie z powodu niedawnych napięć między podmiotami z tego regionu; wzywa do pełnego poszanowania integralności terytorialnej i suwerenności Iraku oraz do niepodejmowania działań zbrojnych w Iraku bez zgody rządu irackiego; podkreśla znaczenie wspierania dialogu między Irakiem a innymi krajami w regionie w celu zwiększenia bezpieczeństwa na Bliskim Wschodzie;

4. przypomina, że władze Iraku muszą podjąć konkretne działania w celu ochrony cywilów podczas walk, w tym przez zapewnienie skutecznego dowodzenia milicją oraz kontroli nad nią, a także przez zastosowanie wszelkich możliwych środków ostrożności, aby uniknąć ofiar wśród cywilów oraz naruszeń praw człowieka w czasie szturmów; podkreśla, że siły obecne na miejscu muszą w trakcie prowadzonych operacji przestrzegać międzynarodowego prawa dotyczącego praw człowieka i międzynarodowego prawa humanitarnego;

5. wyraża poparcie dla Republiki Iraku i jej obywateli w odniesieniu do uznania politycznie, społecznie i gospodarczo zrównoważonej prowincji na równinie Niniwy, w Tal Afarze i Sindżarze, zgodnie z wolą uzyskania autonomii regionalnej pełnoprawnie wyrażoną przez pierwotnych mieszkańców tego obszaru;

6. podkreśla, że prawo powrotu do ojczyzny przesiedlonych mieszkańców równiny Niniwy, Tal Afaru i Sindżaru – z których wielu przesiedlono w obrębie Iraku – powinno być priorytetem polityki rządu irackiego przy wsparciu UE, w tym jej państw członkowskich, oraz wspólnoty międzynarodowej; podkreśla, że przy wsparciu rządu Iraku i Regionalnego Rządu Kurdystanu należy przywrócić tym ludziom pełnię podstawowych praw człowieka, w tym praw własności, które powinny mieć pierwszeństwo przed wszelkimi roszczeniami własnościowymi innych stron;

7. podkreśla, że historyczne społeczności równiny Niniwy, Tal Afaru i Sindżaru – chrześcijanie (Chaldejczycy, syrokatolicy i Asyryjczycy), jazydzi, Turkmeni i inni – mają prawo do ochrony, bezpieczeństwa i autonomii regionalnej w ramach federalnej struktury Republiki Iraku;

8. zdecydowanie potępia akty przemocy i masowe egzekucje wciąż dokonywane w Iraku przez ISIS/Daisz; wyraża głębokie zaniepokojenie z powodu nieprzerwanego napływających doniesień, że podczas trwających wojskowych operacji wyzwalania prowadzonych w północnym Iraku ISIS/Daisz wykorzystuje dzieci, osoby starsze, kobiety i osoby słabe jako żywe tarcze;

9. odnotowuje alarmujące apele koordynatora ONZ ds. pomocy humanitarnej dotyczące braku odpowiednich funduszy w obliczu nadzwyczajnej sytuacji humanitarnej na niespotykaną skalę, mogącej wystąpić w wyniku ofensywy w Mosulu; z zadowoleniem przyjmuje zaangażowanie UE w Iraku, w szczególności przekazaną dotychczas pomoc humanitarną, a także usuwanie improwizowanych urządzeń wybuchowych (IED), co będzie konieczne, aby umożliwić szybki powrót uchodźców i osób wewnętrznie przesiedlonych; niemniej jednak pilnie wzywa UE i państwa członkowskie do zintensyfikowania wysiłków na rzecz stabilizacji na wyzwolonych obszarach;

10. wzywa rząd Iraku oraz jego partnerów międzynarodowych, by priorytetowo potraktowali pokojowe rozwiązanie kwestii spornych granic wewnętrznych Republiki Iraku;

11. wzywa wszystkie strony konfliktu do przestrzegania międzynarodowego prawa humanitarnego w trakcie działań wojennych i po ich zakończeniu oraz do przestrzegania w czasie trwania konfliktu zasady proporcjonalności, zasady rozróżniania celów cywilnych i wojskowych oraz zasady ostrożności; apeluje do wszystkich stron konfliktu, aby otworzyły korytarze humanitarne w celu umożliwienia ludności cywilnej ucieczki ze strefy konfliktu i udzielenia jej pomocy w tej ucieczce, nie dopuściły do uwięzienia cywilów w Mosulu i do wykorzystania ich przez ISIS/Daisz jako żywych tarcz, zapewniły bezpieczeństwo i dostęp do pomocy humanitarnej oraz zagwarantowały ludności cywilnej pomoc i ochronę

Czwartek, 27 października 2016 r.

podczas kontroli bezpieczeństwa zgodnie ze standardami krajowymi i międzynarodowymi, zwłaszcza w celu nierozdzielania rodzin i nienarażania dzieci na niebezpieczeństwo, a także apeluje o stworzenie mechanizmu ONZ przewidującego monitorowanie przez strony trzecie; wzywa w szczególności, aby zastosowano wszelkie środki ostrożności niezbędne do zapewnienia dzieciom i ich rodzinom ochrony przed bombardowaniami oraz aby ograniczono do minimum liczbę ofiar śmiertelnych i zapewniono ochronę infrastruktury cywilnej, w szczególności szkół i szpitali;

12. wzywa wszystkie podmioty walczące z ISIS/Daisz w Republice Iraku do podjęcia trwałej, długofalowej i niewykluczającej nikogo współpracy politycznej i dialogu, by położyć podwaliny pod Irak wolny od ruchów radykalnych i ekstremistycznych; wzywa UE i jej państwa członkowskie, globalną koalicję przeciwko ISIL, społeczność międzynarodową i podmioty międzynarodowe do współpracy z krajowym rządem Republiki Iraku i rządami regionalnymi w celu zagwarantowania trwałego bezpieczeństwa na równinie Niniwy, w Tal Afarze i Sindżarze;

13. wzywa Unię Europejską, ONZ i całą społeczność międzynarodową do współpracy z krajowym rządem Republiki Iraku i rządami regionalnymi w celu nadzorowania reintegracji wszystkich przesiedlonych Irakijczyków oraz mniejszości etnicznych i religijnych;

14. wzywa ESDZ, państwa członkowskie i społeczność międzynarodową do udzielenia wsparcia praktycznego i dyplomatycznego na rzecz stworzenia w regionie po zakończeniu konfliktu trwałej struktury sprzyjającej integracji, ze szczególnym uwzględnieniem możliwości stworzenia autonomicznej prowincji obejmującej równinę Niniwy, Sindżar i Tal Afar, politycznie reprezentowanej przez pierwotnych mieszkańców tego regionu; ponownie podkreśla znaczenie zaangażowania religijnych organizacji humanitarnych w skoordynowane działania humanitarne, zwłaszcza na rzecz przesiedlonych mniejszości etnicznych i religijnych;

15. zachęca UE i jej państwa członkowskie oraz społeczność międzynarodową do zaoferowania rządowi Iraku pomocy technicznej we wdrażaniu decyzji o utworzeniu prowincji równiny Niniwy zgodnie z decyzją gabinetu z dnia 21 stycznia 2014 r. oraz w dalszej decentralizacji – polegającej na ustanowieniu prowincji również w Tal Afarze i Sindżarze – i wspieraniu nowej administracji prowincji, aby w pełni rozwinęła swój potencjał;

16. wzywa ESDZ, aby po wyzwoleniu zaoferował pomoc w negocjacjach z Regionalnym Rządem Kurdystanu i rządem Iraku, aby zapewnić mniejszościom etnicznym w regionie, zwłaszcza chrześcijanom (Chaldejczykom, syrokatolikom i Asyryjczykom), jazydom, Turkmenom, Szabakom i jarsanitom, należne im prawa i włączenie do nowej struktury administracyjnej, by zapobiec wybuchowi kolejnych konfliktów;

17. zachęca państwa członkowskie UE, by we współpracy z rządem irackim do wykazu służb upoważnionych do otrzymywania pomocy dopisały też lokalne siły bezpieczeństwa; uważa, że lokalne siły bezpieczeństwa powinny obejmować miejscowe służby zaangażowane w ochronę najsłabszych mniejszości etnicznych i religijnych na równinie Niniwy, w Tal Afarze, Sindżarze i w innych miejscach przed zagrożeniem ze strony salafizmu dżihadystycznego;

18. przypomina, że ratowanie życia cywilów i przestrzeganie międzynarodowego prawa humanitarnego jest zasadniczym fundamentem politycznym pojednania i rozwoju, jedynym sposobem na pokonanie nienawiści i podziałów, oraz że nie należy podsycać dalszych napięć między społecznościami i położyć fundament pod stabilny i dobrze prosperujący Irak;

19. apeluje do koalicji wojskowej pod przywództwem Iraku, aby – w celu zapewnienia możliwości rozliczenia winnych – zastosowała wszelkie środki niezbędne do zachowania dowodów zbrodni wojennych i zbrodni przeciw ludzkości popełnionych przez ISIS/Daisz;

20. podkreśla kluczowe znaczenie terminowego i skutecznego zapewnienia bezpieczeństwa przez tworzenie naprawdę bezpiecznych dróg, na których można trwale zapewnić ochronę, w tym przez rozminowanie, a także przywrócenie praworządności i podstawowych usług – takich jak opieka zdrowotna, zaopatrzenie w energię elektryczną i edukacja – na wyzwolonych obszarach; ostrzega, że brak podstawowych usług, bezpieczeństwa i długoterminowej strategii pokonania głębokich przyczyn konfliktu, a także brak działań na rzecz spójności społecznej może doprowadzić do ponownego pojawienia się sił ekstremistycznych; w związku z tym wzywa do aktywnego udzielania pomocy humanitarnej i do utworzenia sieci współpracy na rzecz rozwoju w celu zagwarantowania stałego dopływu pomocy, począwszy od kwestii humanitarnych, a skończywszy na stabilizacji, odporności i rozwoju Iraku;

Czwartek, 27 października 2016 r.

21. podkreśla znaczenie Mosulu dla całego Iraku i wzywa do zapewnienia mniejszościom reprezentacji w nowej administracji Mosulu; podkreśla, że mniejszości etniczne i religijne mają uzasadnione prawo do udziału w polityce i do odzyskania praw własności; wzywa do pokojowego współistnienia i do pełnego poszanowania praw poszczególnych mniejszości religijnych i etnicznych, które przez wieki licznie zamieszkiwały dane tereny i żyły pokojowo obok siebie, szczególnie jazydów w górach Sindżar, Chaldejczyków, syrokatolików i Asyryjczyków na równinie Niniwy, Turkmenów w Tal Afarze i w częściach prowincji Kirkuk, a także wzywa do zastosowania środków gwarantujących bezpieczny powrót przesiedlonych uchodźców;
 22. wzywa rząd Iraku, aby przy wsparciu ze strony UE i jej państw członkowskich zapewnił środki potrzebne do rozminowania obszarów wcześniej okupowanych przez ISIS/Daisz oraz współpracował z lokalnymi radami reprezentującymi mniejszości, aby zagwarantować sprawną koordynację i uniknąć opóźnień, które uniemożliwiłyby powrót uchodźców i osób wewnętrznie przesiedlonych;
 23. podkreśla, że również po wyzwoleniu Mosulu należy kontynuować walkę z dalszym rozprzestrzenianiem się w regionie i poza nim ideologii islamistyczno-dżihadystycznej, w tym dżihadyzmu salafickiego, który służy za teologiczną i polityczną pożywkę dla zbrodni ISIS/Daisz; wzywa państwa członkowskie UE, aby wywierały naciski zmierzające do skierowania do Międzynarodowego Trybunału Karnego zbrodni ludobójstwa, zbrodni wojennych i zbrodni przeciw ludzkości popełnionych przez ISIS/Daisz w Iraku, Syrii, Libii i innych krajach;
 24. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, wiceprzewodniczącej Komisji / wysokiej przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, specjalnemu przedstawicielowi UE do spraw praw człowieka, rządów i parlamentom państw członkowskich, rządowi i Radzie Reprezentantów Iraku, Regionalnemu Rządowi Kurdystanu i sekretarzowi generalnemu Organizacji Narodów Zjednoczonych.
-